

1244 - سرنوشت کافرانی که اسلام به آنان نرسیده است

سوال

سرنوشت کافرانی که دین اسلام به آنان نرسیده، چیست؟

پاسخ مفصل

عدل الله متعال اقتضا می کند که هیچ قومی را عذاب ندهد مگر پس از ابلاغ دین و قیام حجت، و پروردگار به هیچکس ستم روا نمی دارد. الله عزوجل می فرماید: ﴿وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا﴾ [اسراء / ۱۵] (و ما تا پیامبری مبعوث نکنیم به عذاب نمی پردازیم).

ابن کثیر رحمه الله در تفسیر این آیه می گوید: «این سخن خداوند متعال خبری است از عدل وی و اینکه او کسی را عذاب نمی دهد مگر پس از اقامه ی حجت بر وی با فرستادن پیامبری به سوی او، مانند این سخن الله متعال که می فرماید: ﴿كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ (۸) قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ﴾ [ملک / ۸-۹] (هر بار که گروهی در آن افکنده شوند، نگهبانان آن از ایشان پرسند: مگر شما را هشدار دهنده ای نیامد؟ (۸) گویند: چرا، هشدار دهنده ای به سوی ما آمد و [الی] تکذیب کردیم و گفتیم الله چیزی نازل نکرده است؛ شما جز در گمراهی بزرگ نیستید) و همینطور این سخن او که می فرماید: ﴿وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءِ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ﴾ [زمر / ۷۱] (و کسانی که کافر شده اند، گروه گروه به سوی جهنم رانده شوند، تا چون بدان رسند درهای آن [به رویشان] گشوده گردد و نگهبانانش به آنان گویند: مگر فرستادگانی از خودتان بر شما نیامدند که آیات پروردگارتان را بر شما بخوانند و به دیدار چنین روزی شما را هشدار دهند؟ گویند چرا، ولی فرمان عذاب بر کافران واجب آمد)...».

بنابراین کسی که درباره ی اسلام و پیامبر ﷺ هیچ چیز نشنیده و دعوت به شکل صحیح به او نرسیده است، خداوند او را پس از مرگش برای کفرش عذاب نمی دهد. اما اگر پرسیده شود که فرجام او چیست، می گوئیم: خداوند چنین کسی را در روز قیامت مورد آزمایش قرار می دهد؛ اگر اطاعت کرد وارد بهشت می شود و اگر

سرپیچی نمود وارد آتش می شود، و دلیل آن حدیث اسود بن سریع از رسول الله ﷺ است که فرمود: «چهار کس در روز قیامت [برای اینکه از حق پیروی نکرده اند] دلیل می آورند: مردی ناشنوا و مردی احمق [که عقل سالم نداشته] و مردی که بسیار پیر بوده (و از شدت پیری حق را ندانسته) و مردی که در دوران فترت (نبودن

پیامبر و نرسیدن پیام حق) مرده است. ناشنوا می گوید: پروردگارا اسلام آمد و من چیزی نشنیدم، و احمق می گوید: اسلام آمد در حالی که کودکان مرا با پیشکل می زدند! و پیر فرتوت می گوید: پروردگارا اسلام آمد در حالی که [از شدت پیری] چیزی نمی دانستم، و آنکه در دوران فَتْرَتِ درگذشته می گوید: پروردگارا هیچ فرستاده ای از سوی تو به نزد من نیامد. پس از آنان عهد گرفته می شود که حتما دستور پروردگار را اطاعت کنند [و می پذیرند] پس فرستاده ای نزد آنان می رود و می گوید: وارد آتش شوید» سپس رسول الله ﷺ فرمود: «قسم به آنکه جان محمد به دست اوست، اگر واردش شوند بر آن ها خنک و امن خواهد شد».

و در روایت دیگری آمده است: پس هر که وارد آن آتش شود برایش خنک و امن می شود و هر کس واردش نشود به سوی آن [یعنی آتش جهنم] کشیده می شود». این حدیث را امام احمد و ابن حبان روایت کرده اند و علامه آلبانی در صحیح الجامع (۸۱) آن را صحیح دانسته است.

بنابراین هر کس که دعوت اسلام به روشی صحیح به او برسد، حجت بر وی تمام شده، اما کسی که بمیرد و دعوت به او نرسد یا به طور غیر صحیح [و تخریب شده] به او رسد امرش با الله است و او به بندگانش داناتر است و در حق کسی ستم نمی کند.